

Hagyományt őrző, mégis rendhagyó kiadványt tart kezében a Kedves Olvasó. Hagyományt őrző, mert a Bolyai Évkönyv léte szinte egyidős a Bolyai János Gimnázium létével: azóta alapdokumentuma intézményünknek az általában két évente megjelenő összefoglaló. Rendhagyó, mert idén először nem a megszokott időben - a Bolyai Napokra -, hanem december 15-ére, Bolyai János születésnapjára jelenik meg iskolánk elmúlt két tanévét bemutató dokumentumunk. Így tisztelgünk a lángelme, a nagy gondolkodó, a meg nem értett zseni, iskolánk névadója, Bolyai János előtt.

A névadó köszöntésére és tiszteletére készült az Évkönyv kiemelt tanulmánya, amely Bolyai János matematikai munkásságába enged bepillantani.

Fejet hajtunk, s egyben talán azt is sikerül bizonyítanunk gazdag programjaink tárházával, tanítványaink kitüntetései, eredményei, hogy méltóak vagyunk Bolyai János szellemi örökségéhez. S Bolyai János neve valóban programot jelent a salgótarjáni diák, egy salgótarjáni iskola számára.

A Bolyai szellemiség továbbvitelét erősítette a Bolyai János nevét viselő intézmények összefogása, közös rendezvényeink, együttünnepléseink. S talán nem túlzás, ha azt érezzük, hogy mi valamennyien - a Bolyai nevét viselő magyar és határainkon túli iskolák - egy közösséghez, egy családhoz tartozunk, átadjuk tapasztalatainkat, megosztjuk gondjainkat, megkeressük egymást versenyekkel, pályázatainkkal, kiadványainkkal.

Mi fémjelezte iskolánk elmúlt két tanévét?

A legnagyobb odafigyelés kétségkívül a hatosztályos képzés kísérleti szakaszának záróakkordját kísérte. Leérettségizett az első, hatosztályos képzésben résztvevő osztály. A kimenet első tapasztalatai megszülettek, megmérettetett a képzés, és nem találtatott könnyűnek. A döntés helyessége igazolódott: érdemes volt vállalni a szerkezetváltás nehézségeit, buktatóit. Tanítványaink igazolták elképzelésünk létjogosultságát.

A továbblépést a beiskolázási nehézségek okainak megfejtése, a tévhit eloszlatása jelentheti. A tények minket igazolnak. A számokon és adatokon túl a képzésben évek óta tanító tanárok és a képzés alanyai, a végzett tanítványok vallomásai álljanak itt bizonyítékkul.

A dolgozós hétköznapok, a szívós és kitartó munka jegyében telt az elmúlt két esztendő. Ugyancsak hagyományt őrizve kiemelt feladat volt a versenyztetés, a tehetség gondozás: régi és új utak kipróbálásáról, beválásáról vall tanár, diák, osztja meg tapasztalatait, élményeit.

A nyitás, a hagyományteremtés jegyében is telt ez a két tanév. Sikerült olyan új kapcsolatokat teremteni, olyan új formákat találni, amelyek színesítik, gazdagítják a mindennapok szürkeségét, új színfoltot jelentenek iskolánk életében.

Megszületett egy csoda, úgy hívják: Bolyai Helikon. Irodalmi folyóirat egy gimnáziumban, tanár, diák osztja meg legbensőbb érzéseit velünk versben, képen, prózában. S eljött hozzánk a Palócföld, s a kapcsolat reményeink szerint tovább folytatódik.

Segítenek a volt diákok, viszik tovább a szellemiséget, hozzák a maiaknak a szellemi táplálékot.

Új formákat talált a szülői ház és az iskola az együttlétre, a közös cél elérésére: a Bolyai esten megmutatták a szülők, mire képesek, ha összefognak, s megmutathatta a gyermek szüleinek, mire képes az iskolában, s megmutathatta az iskola a szülőknek, milyen sokszínűséget, gazdag kibontakozási lehetőséget kínál tanítványainak a tanulás mellett.

S a szülők megnézheték gyermeküket az iskolapadban; együtt gondolkodhatott szülő-tanár-diák a pályaválasztás súlyos döntése előtt; s az álmok megvalósításában partner volt a Munkaügyi Központ.

Ismét megmutathattuk, hogy mit jelent a nyelvtanulás másképpen: erről tanúskodnak a cserekapcsolatok, külföldi utak, ösztöndíjak színes élménybeszámolóit, a nyári angol kurzus tapasztalatait. S ezt bizonyítja a "Nyelvi útlevéll" rendelkező diákjaink sokasága, akik már új szemlélettel vállalnak majd munkát vagy lesznek új szemléletű munkaadók.

A feszített tempó, a tanulás keserve mellett jutott idő most is a sportra, a vidám diákéletre, fergeteges Diáknapra, amelyre eljöttek az egykori alapítók, az 1974-ben végzett 4. a-sok.

Érték kudarcok, sikertelenségek, fájdalmak, csalódások, voltak megtorpanások, gondok. Feltettük a kérdést: Érték-e még ma Bolyai öröksége? Érték-e még ma Salgótarjában a Bolyai János Gimnázium képviselte szellemisége? Megválaszoltuk, s naponta válaszoljuk mindennapjainkkal, hogy: igen, hogy: érték, hogy: érdemes.

S talán mostani kiadványunk is bizonyítja, hogy belső műhelymunkánk, hétköznapjaink, ünnepeink igényes, de nem öntelt; megújulni vágyó iskolaközösséget takarnak.

Tudomásul kell vennünk az új kihívásokat, hogy versenyhelyzet alakult ki; meg kell felelni a kor követelményeinek, fel kell venni a versenyt! Erre kötelez Bolyai szellemi hagyománya, kitartása, szívós akarata, a meg nem értettség hidegében is lángoló géniusza.

Székyné Sztrémi Melinda
igazgató

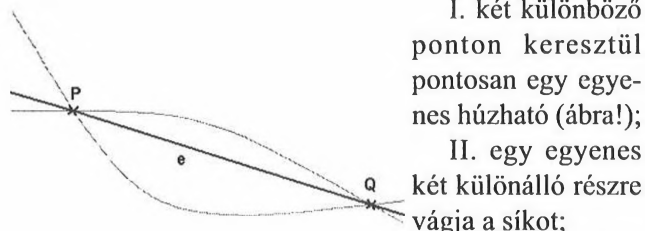

1. Bolyai János nem hiteles arcképe

Névadónk életével, munkásságával minden bolyais diák megismerkedik, mikor az elsősök számára évente megrendezett vetélkedőre készül fel. Azonban annak a matematikai alkotásnak, mely őt halhatatlanná tette, nem ismeri meg részleteit olyan mélységben, hogy az logikus egésszé állhasson össze. Dolgozatommal betekintést szeretnék nyújtani minden érdeklődő számára abba az úttörő jelentőségű munkába, melyet Bolyai János végzett a geometria alapjainak tisztázásában, majd a geometria új területeinek felfedezésében. Természetesen csak bepillantunk az Appendixben megjelent munka elejébe, az ezen túlmenő ismeretek a dolgozat végén felsorolt könyvekben találhatók meg.

A múlt század első felében a geometria tudománya nagy vonalakban a következőképpen volt felvázolható: a geometriai állítások, tételek, illetve fogalmak rendszerét sikerült néhány egyszerű állításra és fogalomra alapozni. Ezek az egyszerű állítások nem voltak levezethetők, bizonyíthatók a többi ilyen állításból: ezeket nevezte **posztulátum**oknak Euklidesz a geometriai jellegű állítások esetében, míg a számokra és logikára vonatkozókat **axiómáknak** (ma egységesen axiómáknak nevezük őket). Ezeket az axiómákat nem bizonyítjuk: igaznak tekintjük azokat ("elhiszük", hogy igazak). Azokat a fogalmakat, melyeket már nem tudtak logikusan származtatni más egyszerű fogalmakból, alapfogalmaknak nevezték és nevezik ma is. Az alapfogalmak a **pont**, **egyenes**, **sík**, **tér**. Ezeket nem magyarázzuk, mindenkinek tudnia ("éreznie") kell, hogy ezek mit takarnak. Tulajdonképpen meglepő, de ezekről mindenki hasonlóan is vélekedik. A geometriai alapfogalmak tekintetében teljes egyetértés alakult ki a matematikusok körében a múlt századra és ez uralkodik ma is.

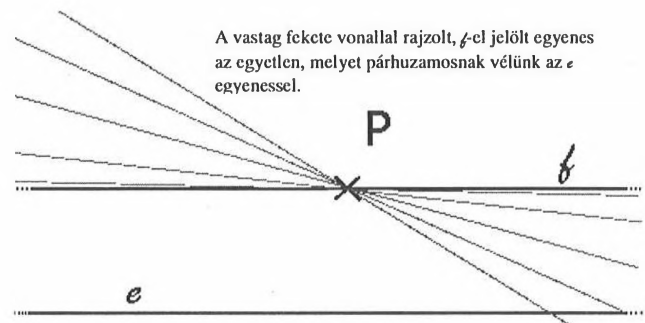
Az axiómákkal (posztulátumokkal) azonban már korántsem volt ilyen egyértelmű a helyzet. Ekkorra a síkbeli geometria négy axiómájával kapcsolatban sikerült széleskörű egyetértést elérni, de az ötödik olyan állítást, melyet nem sikerült más egyszerű állításokból levezetni, egyetlen matematikus sem akarta axiómaként elfogadni, mert lényegesen bonyolultabb volt a többinél. A posztulátumok a következők voltak (lényegesen leegyszerűsítve):

A szürkével rajzolt alakzatok már nem lehetnek az egyenesek!!!

V. **egy adott egyenesen kívüli ponton keresztül pontosan egy olyan egyenest lehet húzni, mely párhuzamos az adott egyenessel.**

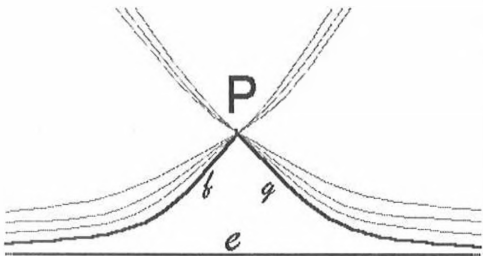
Ez utóbbi - a "híres-hírhedt" **V. posztulátum** (más rendszerbe szedve az axiómákat: a XI. axióma) - volt az az állítás, melynek bizonyításán az ókori és középkori, majd újkori matematikusok talán a legtöbbet fáradoztak, hiába. Több száz bizonyítás látott napvilágot, de egy helyes sem volt köztük. Bolyai János volt az első egyike azok közül, akik megelégtették a sok hiábavaló fáradozást, és elvetették az állítás bizonyításának gondolatát. Úgy gondolta, hogy ez nem vezethető le a többi posztulátumból, ezért valóban posztulátumnak (axiómának) nevezhető, igazsága megfelel az egyenesekről meglévő szemléletünknek: teljesen természetesnek tekinthető kijelentés. Amitől valóban forradalmi volt Bolyai gondolkodása a múlt század közepén, az a következő volt: ha nem bizonyítható be a fenti állítás, csak éppen a mindennapi tapasztalataink, szemléletünk alapján gondoljuk igaznak, akkor akár ("tisztán matematikai szempontból") tekinthetnénk hamisnak is! Fogadjuk el igaznak azt, hogy több olyan egyenes is húzható az adott egyenesen kívüli ponton keresztül, melynek nincsen közös pontja az adott egyenessel! Ez persze örültségnek tűnik, de logikai hiba (ellentmondás)

Ez utóbbi - a "híres-hírhedt" **V. posztulátum** (más rendszerbe szedve az axiómákat: a XI. axióma) - volt az az állítás, melynek bizonyításán az ókori és középkori, majd újkori matematikusok talán a legtöbbet fáradoztak, hiába. Több száz bizonyítás látott napvilágot, de egy helyes sem volt köztük. Bolyai János volt az első egyike azok közül, akik megelégtették a sok hiábavaló fáradozást, és elvetették az állítás bizonyításának gondolatát. Úgy gondolta, hogy ez nem vezethető le a többi posztulátumból, ezért valóban posztulátumnak (axiómának) nevezhető, igazsága megfelel az egyenesekről meglévő szemléletünknek: teljesen természetesnek tekinthető kijelentés. Amitől valóban forradalmi volt Bolyai gondolkodása a múlt század közepén, az a következő volt: ha nem bizonyítható be a fenti állítás, csak éppen a mindennapi tapasztalataink, szemléletünk alapján gondoljuk igaznak, akkor akár ("tisztán matematikai szempontból") tekinthetnénk hamisnak is! Fogadjuk el igaznak azt, hogy több olyan egyenes is húzható az adott egyenesen kívüli ponton keresztül, melynek nincsen közös pontja az adott egyenessel! Ez persze örültségnek tűnik, de logikai hiba (ellentmondás)

nem származik belőle. Származott ebből viszont egy új geometria, mely nem felel meg a mindennapi tapasztalatainknak, de logikus egészet alkot, melynek felfedezését Bolyai János egy levelében így tudatta édesapjával: "... a semmiből egy új, más világot teremttem ...".

Ahhoz azonban, hogy a fenti gondolatokat a matematikában megszokott precizitással fogalmazhassuk meg, a párhuzamosság fogalmát kell másképpen megadnunk. A fenti ábrán az f egyenest a P pont két félegyenesre osztja, melyeket az a tulajdonság jellemez, hogy ha bármilyen kicsiny szöggel is az e egyenes felé forgatjuk azokat a P pont körül, akkor már metszik az e egyenest (ez a két félegyenes itt egy egyenesbe esik). Ekkor azt mondjuk, hogy az f két félegyenes párhuzamos az e egyenessel. Az első négy axiómából levezethető, hogy mindig két olyan félegyenes húzható a P pontból, melyekre az igaz, hogy nincs közös pontjuk az e egyenessel, és bármilyen kicsi szöggel is elforgatva

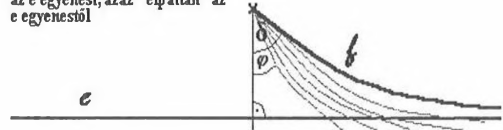
az e felé már metszenék azt. Ezt a két félegyenest nevezik a P pontra illeszkedő, e -vel párhuzamos két félegyenesnek.

A "megszokott" gondolkodásunk szerint ez a két félegyenes egy egyenesbe esik (a rajzokon ez az f egyenes). Ezt azonban - bármilyen természetesnek tűnő állításról van is szó - nem lehet bizonyítani az első négy axióma segítségével. Bolyai ennek tagadását igaznak tekintve, és azt ötödik axiómaként a többihez csatolva egy új geometriát épített fel, mely nem tartalmaz logikai ellentmondást (ábra!).

Az első négy axiómából levezethető állítások, tételek, fogalmak rendszerét **abszolút geometriának** nevezik. Ha ötödikként ezekhez hozzáveszik azt, hogy a P pontból húzható két f -fel párhuzamos félegyenes egy egyenesbe esik, akkor a "szokásos" geometriát kapjuk, melyet **euklideszi geometriának** nevezünk, és az érettségiig mindenki tanulmányozni kényszerül az iskolában a matematika órákon. Ha viszont azt fogadjuk el, hogy az említett két félegyenes nem esik egy egyenesbe, akkor a **Bolyai-Lobacsevszkij-féle geometriához** jutunk. (Lobacsevszkij Bolyaival lényegében egy időben és tőle függetlenül dolgozta ki ugyanazt a geometriát.) Ez a geometria azonban nem ajánlható "gyengébb idegzetűek" számára: ha rajzokon szeretnénk szemléltetni az összefüggéseket, akkor az egyeneseket kénytelenek vagyunk görbe vonalakként megjeleníteni (itt a

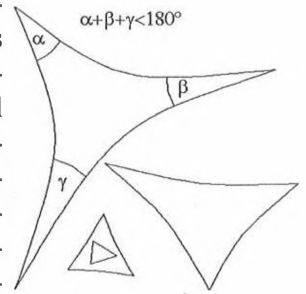
görbe szót a hétköznapi értelemben használtam). A fentebb látható ábrán f és g az e egyenessel párhuzamos, P-re illeszkedő félegyenesek. Ezeket bármilyen kis szöggel is elforgatva az e felé, azok már metszenék valahol az e egyenest. A pirossal húzott egyeneseknek nincs közös pontjuk az e egyenessel, de nem is párhuzamosak vele, mert ha elég kis szöggel forgatjuk el azokat, akkor még az elforgatott egyenes sem fogja metszeni az e egyenest.

Ha a φ szöveget növeljük, akkor az δ párhuzamossági szöveg elérve az egyenes már nem metszi az e egyenest, azaz "elpattan" az e egyenestől

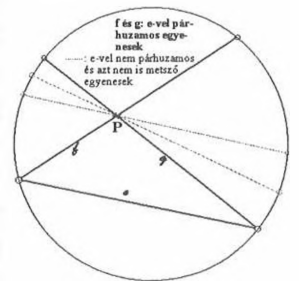

Az f és g egyeneseket Bolyai János **elpattanó egyeneseknek** nevezte, valószínűleg azért is, hogy megkülönböztesse a megszokott párhuzamos fogalmától. A nem metsző és nem is párhuzamos egyeneseket divergens egyeneseknek nevezik.

A Bolyai-Lobacsevszkij-féle geometriában (melyet is szokás nevezni) a háromszögek is más tulajdonságokkal rendelkeznek: az V. posztulátum tagadásából levezethető, hogy a háromszögek belső szögeinek összege - ellentétben a megszokott euklideszi geometriában ismert ténnyel - kisebb, mint 180° . Minél nagyobb méretű a háromszög, annál "görbébb egyenes szakaszok" az oldalai. Megfordítva: minél kisebb kiterjedésű a háromszög, annál kevésbé tér el benne a belső szögek összege a 180° -tól, azaz az euklideszi geometriában megszokott háromszögekhez fog hasonlítani. Ezek a hiperbolikus háromszögek is szokatlanok, nehezen elfogadhatóak a belénk rögződött szemlélet miatt.

A Bolyai-féle geometria egyik szemléletes modelljét kapjuk a következőképpen: legyenek a (hiperbolikus) sík pontjai egy adott körlap belső pontjai a megszokott euklideszi síkon, az egyenesek pedig a kör húrjai, mint nyílt szakaszok (a végpontok nem tartoznak bele). Ebben a modellben nem csak a "hétköznapi" értelemben vett párhuzamosoknak nincsenek közös pontjai. Ha itt vizsgáljuk a párhuzamossági (V.) axióma igazságtartalmát, akkor könnyen rájöhettünk,

hogy itt a fent nevezett axióma tagadása teljesül: ekkor az adott e egyeneshez pontosan két olyan egyenes található, melynek nincs közös pontja az e egyenessel, de azokat bármilyen kis szöggel is az e felé forgatva már metsző egyeneseket kapunk. Ezek lesznek az e -vel párhuzamos egyenesek ebben a geometriai modellben. A szemléletünk alapján természetesen nem látjuk ezeket az e -vel párhuzamosnak. Ezt a geometriai modellt **Cayley-Klein modellnek** nevezik. Végül megjegyezzük, hogy a szög és a távolság fogalma itt olyan bonyolult, hogy annak tárgyalása már nem fér be ebbe a dolgozatba.

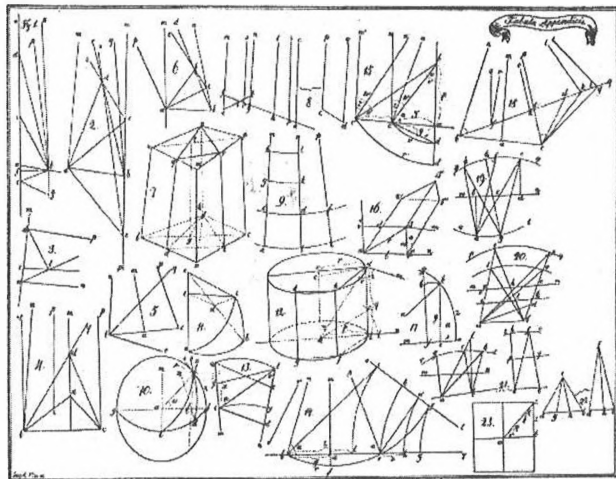
Bolyai Jánosnak az új geometriát tárgyaló munkája **Appendix** (Függelék) címmel jelent meg édesapja (Bolyai Farkas; jobbra) Tentamen című könyvében (ebben jelentette meg Bolyai Farkas híres tételét az egyenlő területű sokszögek egymásba való átdarabolhatóságáról). Munkáját édesapja révén ismertette **Gauss**-szal, a kor

legelismertebb matematikusával is az elismerés reményében. Gauss azonban nem volt hajlandó nyíltan Bolyai mellé állni, ami az erdélyi szellemi eltemetettséggel, ismeretlenséggel és a kor tudósainak merevségével párosulva azt eredményezte, hogy az ifjú Bolyai megkeseredett, kiábrándult, megromlott egészségű emberre vált, aki nem volt képes élete hátralévő részében olyan

kimagasló tudományos teljesítményt felmutatni, mint az Appendix megalkotása. Munkájának kivételes voltát ma is felismerheti az, aki elolvassa az Appendix magyar fordítását és szembeülhet azzal, hogy lényegében a matematikában ma is használatos

korszerű nyelvezetet, tömör fogalmazást, szigorú logikával párosult egyszerűséget használta, mely egyáltalán nem volt jellemző korának legtöbb matematikusára. Munkája nemcsak a geometria alapjait rengette meg, hanem az egész matematika és a fizika, illetve a tudományfilozófia alapjait is. Azzal, hogy egy megváltoztatott axiómarendszerből kiindulva egy új, ellentmondásmentes elméletet alkotott, ösztönzést adott a mate-

matikai logikával, a matematika alapjaival foglalkozó tudományágnak. Azzal, hogy megmutatta egy másféle geometria létét, fizikai világunk - a tér és a tér-idő - szerkezetét kutató tudósoknak biztosított hosszú időre izgalmas, a kutatáshoz szinte nélkülözhetetlen bizonytalanságot.

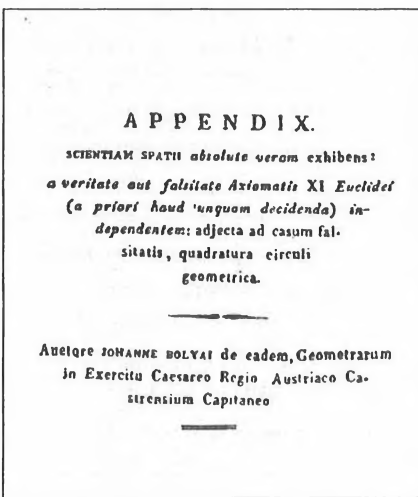

Az Appendixben nyomdatechnikai okokból Bolyai Jánosnak egy oldalon kellett mellékelnie a bizonyításhoz szükséges valamennyi ábrát.

Szakirodalom:

- Bolyai János: Appendix (Akadémiai Kiadó; szerkesztette: Kárteszi Ferenc)*
- Alexits György: Bolyai János (Művelt Nép Könyvkiadó)*
- Weszely Tibor: A Bolyai-Lobacsevszkij geometria modelljei (Dácia Kiadó)*
- Weszely Tibor: Bolyai János matematikai munkássága (Kriterion)*
- Dávid Lajos: A két Bolyai élete és munkássága (Gondolat)*
- Reiman István: A geometria határterületei (Gondolat)*

Kelemen Gábor
matematikatanár

A TANULÓK ADATAI

	1997/98.	1998/99.
1. Az osztályok száma	18	19
2. Tanulók létszáma	555	546
3. A tanulók megoszlása		
a) lakóhely szerint:		
salgótarjáni:	380	364
vidéki:	175	182
b) korosztály szerint:		
általános iskolás:	98	119
gimnazista:	422	398
szakképzésben résztvevő:	35	29
c) évfolyamonként:		
7. évfolyam:	62	57
8. évfolyam:	36	62
9. évfolyam:	97	99
10. évfolyam:	118	92
11. évfolyam:	110	106
12. évfolyam:	97	101
13. évfolyam:	35	29

AZ ISKOLA VEZETŐI, TANÁRAI

Igazgató:

Székyné Sztrémi Melinda 1996-
magyar-orsz-német 1981-

Igazgatóhelyettesek:

Kiss Ernőné 1996-
angol-orsz 1976-

Tolnai Gábor 1996-1999.
matematika-fizika 1974-1984, 1989-

Pálfalvai Zoltán 1999-
testnevelés 1985-

Gazdasági igazgatóhelyettes:

Zeke Józsefné 1984-

Tanáraink:

Árpád Sándor történelem-orsz 1973-

Árpádné Vincze Marietta magyar-történelem-
filozófia 1986-

Bajnóczi Éva magyar-német 1991-

Bagyinszki Boglárka biológia-kémia 1996-

Batki Arnold angol-
amerikanisztika 1997-

Batkiné Tótok Katalin magyar-angol 1993-

Berencsikné Gedeon Hajnalka
földrajz-rajz 1987-

Bulyovszkyné Borók Edit német-orsz 1984-

Czene Éva biológia-testnevelés 1998-

Cserkúti Edit testnevelés-
matematika 1981-

Deák Norbert matematika-fizika-
számtech. 1995-

Dembrovsky Zsuzsanna orosz-történelem-
francia 1985-

Gedőcziné Berger Mária történelem-angol 1984-

Gressainé Lóránt Lujza matematika-rajz 1997-

Gyarmati Attila biológia-kémia 1990-

Holesné Csige Ilona történelem-orsz-
angol 1987-

Juhász Zsuzsanna matematika-fizika 1985-

Kancsulik Attiláné magyar-népművelés-
drámapedagógia-
könyvtár 1992-

Kelemen Gábor matematika-fizika 1996-

Konti Csilla matematika-fizika 1986-

Kuntz Orsolya magyar-német 1990-

Lékóné Lantos Zsuzsanna magyar-orsz-
francia 1985-

Molnár Györgyné matematika-fizika 1972-

Paróczai Csaba történelem-német 1996-

Paróczainé Varga Ildikó matematika-kémia 1996-

Dr. Peák Istvánné matematika-fizika 1972-
1998.

Reszoly Gusztávné számítástech.-
informatika 1995-

Rozgonyi István matematika-ének-
zene 1971-

Siklói Zoltán történelem-ének-
zene 1996-

Sóvári László magyar-történelem 1996-

Szabóné Básti Csilla angol-orsz 1995-

Szászné Molnár Zsuzsanna német-filozófia-
magyar 1994-

Széky Miklós földrajz-
számítástech. 1987-

AZ ISKOLA VEZETŐI, TANÁRAI

Tóth Géza	matematika-fizika	1998-
Tóth Zoltán Zénó	testnevelés- matematika	1997-
Turcsányi Marianna	orosz-német	1990-
Vinkóné Kovács Mária	magyar-orosz	1984-1999.
Viszoczky Gabriella	angol-orosz	1993-
Viszoczky Zsuzsanna	matematika-fizika- számítástechnika	1996-
Zatykó Margit	magyar-német- szlovák	1998-
Zsiveráné Fekete Borbála	angol-orosz	1981-

Idegen nyelvi lektor:

Peter Michael Robinson angol nyelv 1996-1998.

Óraadók:

Kapás Józsefné matematika 1996-1998.

dr. Peák Istvánné matematika 1998-

Szabó Ferencné országismeret-
idegenvezetés 1995-

1997/98

Augusztus

Alakuló értekezlet
Tábor a 7. és 9. osztályosok számára
Munkaközösség-vezetők megbeszélése - tervekészítés
Kezdő osztályok osztályfőnökeinek megbeszélés
Javítóvizsgák
Pótbeiratkozás
A Pedagógiai Program előkészítő megbeszélése
Tanévnyitó értekezlet
Városi tanévnyitó - Gagarin Általános Iskola

Szeptember

Tanévnyitó
13. évfolyam felvételi je
7. és 9. évfolyamok - összevont szülői értekezlet
Osztály szülői értekezletek
Az iskolaszék ülése
DÖK alakuló ülése
SZMK ülése
Perényi Anna kiállítása

Október

Október 6-i megemlékezés
Évkönyv tervezése
Október 23-i megemlékezés
Tantestületi kirándulás
Szülői fogadó délután
Nevelési értekezlet - munkaközösségi nap

November

Ki tud többet Bolyai Jánosról?
- vetélkedő a kezdő évfolyamok számára
Jelvényavató ünnepség - Gólyabál
Nemzeti Tankönyvkiadó - bemutató órák szervezése
(német, biológia, földrajz, történelem)
Nyílt hét a szülőknek
Szülői fogadóóra
Losonczy Ildikó kiállítása
Nyílt napok a 8. évfolyamosok részére
Diáknapi diszkó
OKTV versenyek
A Pedagógiai Program előkészítése - megbeszélés
Pályaválasztási tájékoztató - Sportsarnok

December

OKTV versenyek
Szülői értekezlet a 8. osztályosok szülei számára
Regionális NAT-napok - Petőfi Sándor Általános Iskola
A következő tanév tervezése (osztályok, osztályfőnökök, nyelvek, faktok, szakképzés)

Koszorúzás december 8-a tiszteletére
Pedagógiai Program - megbeszélés
Idegen nyelvű karácsonyi ünnep - Christmas Party
Karácsonyi ünnep
Téli szünet
13. évfolyam - első félév vége
SuliNet - busz - az érdeklődő gyerekek fogadása

Január

Szülői fogadóóra
Szalagavató
Szülői értekezlet a 6. osztályosok szülei számára
Első félév vége - osztályozó konferenciák
P. Tóth László kiállítása
A Madách szobor koszorúzása
Hangverseny

Február

Félévzáró értekezlet - értesítők kiosztása
Farsangi bál
Alapítványi bál
Sorki Dala Andor kiállítása
Jelentkezések érettségi vizsgára
10. évfolyamos faktot előkészítő szülői értekezlet
Osztály szülői értekezletek
Az évkönyv anyagának előkészítése
A 12. évfolyamosok továbbtanulási lapjainak elküldése
Iskolaszék ülése
A Calibra Kiadó kiállítása

Március

A 6. és 8. osztályosok jelentkezése
Nőnap megemlékezés
SZMK ülése
A 8. osztályosok felvételi vizsgája
A 6. osztályosok felvételi vizsgája
Március 15. - emléktúra
Szülői fogadóóra
Hangverseny
A Szép Magyar Beszéd és az Irinyi kémia verseny megyei fordulójának rendezése
Döntés a felvett tanulókról
A házirend véleményezése osztályfőnöki órákon
Az évkönyv anyagát a nyomdába leadni
30 éves a Derkovits Gyula Iskolagaléria - jubileumi kiállítás

Április

Az Amistad c. film megtekintése
Diáknapi
Tavaszi szünet

Nevelési értekezlet
 Iskolai hangverseny
 Hangverseny
 Lóránt János és Lous Stuijzand kiállítása
 Részvétel a Palócország kiállításon

Május

Anyák napja - megemlékezés
 Tavaszi kirándulások
 Bolyai Napok
 Tanítványaink kiállítása - Vekszler Nelli,
 Herczog Annamária,
 Szlobodnyik Krisztina

Ballagás
 Írásbeli érettségik
 Közös írásbeli érettségi-felvételi vizsgák
 Madarak és fák napja - megemlékezés
 A lengyel csere előkészítése - a magyar iskolavezetés kiutazása

Június

A 13. évfolyam szakmai vizsgája
 Érettségi dolgozatok megtekintése
 Megelőzési nap az alsóbb éveseknek
 Túra
 Szóbeli érettségik
 Tanévzáró ünnepély
 Beiratkozás
 Tanévzáró értekezlet

Július

Német csere: a magyar diákok kiutazása

Augusztus

ODK út Ausztriába

1998/99.

Augusztus

Tábor a 7. és 9. osztályosok számára
 Országos tanévnyitó - Népjóléti Képzési Központ
 József Attila Művelődési
 Központ

Alakuló értekezlet
 Munkaközösségi értekezletek - tervekészítés
 Javítóvizsgák
 Pótbeiratkozás
 A 13. évfolyam jelentkezési lapjainak beadási határideje
 Nyitóértekezlet
 A 75 éves Madách tanévnyitója
 Tanévnyitó értekezlet
 A 7. évfolyam tanmeneteinek elkészítése

Szeptember

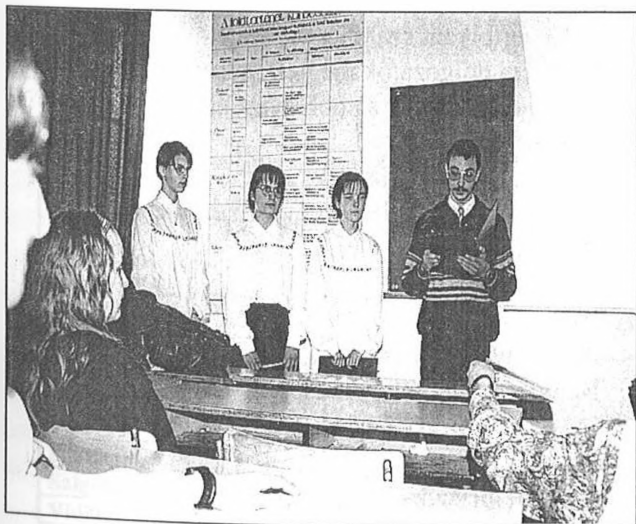
Tanévnyitó
 A 13. évfolyam felvételi vizsgája
 Városi tanévnyitó - József Attila Művelődési
 Központ
 Kele Szabó Ágnes kiállítása
 A 7. és 9. osztályosok összevont szülői értekezlete
 Szülői értekezletek
 SZMK ülése

Október

DÖK-vezetők továbbképzése
 Madách műveltségi csapatverseny - Balassi Bálint
 Könyvtár
 Október 6-i megemlékezés
 Gigabyte Party - az iskolák bemutatkozása a
 Sportszarnokban
 Francia csere: a magyar diákok utazása
 Avon futóverseny Budapesten
 A Ryan közlegény megmentése c. film megtekintése
 Október 23-i megemlékezés
 Szülői fogadóóra
 Német csere: a német diákok érkezése

November

Lizsnyánszky Erzsébet kiállítása
 Pályaválasztási Napok
 - József Attila Művelődési Központ
 Ki tud többet Bolyai Jánosról?
 - vetélkedő a kezdő évfolyamok részére
 Jelvényavató ünnepség - Gólyabál
 Nevelési értekezlet
 dr. Bíró Endre előadása a diákjogokról
 A lengyel csere előkészítése
 - a lengyel iskolavezetés érkezése

Gyermeki jogok napja
 Nyílt hét szülőknek
 Nyílt napok a 8. és 6. évfolyamosok számára
 Szülői fogadó óra
 Diáknap diszkó
 OKTV versenyek

December

AIDS-ellenes világnap - megemlékezés
 Koszorúzás december 8-a tiszteletére
 Hangverseny
 Jó tanuló, jó sportoló díjak átadása a Városi Sportcsarnokban
 Idegen nyelvű karácsonyi ünnep - Christmas Party
 Karácsonyi ünnep
 A 13. évfolyam első félévének vége
 Téli szünet

Január

Szülői értekezlet a 8. osztályos tanulók szülői számára
 Szülői értekezlet a 6. osztályos tanulók szülői számára
 Szalagavató
 Szülői fogadóóra
 DÖK vezetők városi értekezlete az iskolában
 A Nemzeti Tankönyvkiadó tankönyvbemutatója (magyar, történelem, német)
 Csemniczky Zoltán, Kovács Alfonz, Pénzes Géza kiállítása
 Osztályozó konferenciák
 Az első félév vége

Február

Félévzáró értekezlet - értesítők kiosztása
 Személyigazolványok kiosztása a 14 éveseknek
 Farsang
 Találkozó egyetemistákkal
 Közös szervezés a Pedagógiai Intézettel
 Faktot előkészítő szülői értekezlet a 10. évfolyamosok szülői számára
 Szülői értekezletek
 Hangverseny
 A 12. évfolyamosok továbbtanulási lapjainak elküldése

Március

A 6. és 8. osztályosok jelentkezése
 SZMSZ ülése
 Iskolai hangverseny - zeneiskola
 A 8. és 6. osztályosok felvételi je
 SZMSZ elfogadása

Kiállítás Csohány Kálmán műveiből
 Március 15-i emléktúra
 A Szép Magyar Beszéd és az Irinyi kémia verseny megyei fordulójának rendezése
 Francia csere: a francia vendégek érkezése
 Szülői fogadó óra
 Diáknap
 Tavaszi szünet

Április

Nevelési értekezlet
 Magyar nyelv hete - helyi rendezvények
 Csongrády Béla: A kommunikáció zavarai
 Praznovszky Mihály: Mikszáth nyelvhasználata
 Hangverseny
 A Föld napja - megemlékezés
 Bolyai est - kiállítás tanítványaink munkáiból
 Lengyel csere: a magyar csoport utazása
 Teremszemle
 Középiskolai igazgatók értekezlete a Bolyaiban - óralátogatások
 Európai Unió - vetélkedő
 Anyák napi megemlékezés

Május

Tavaszi osztálykirándulások
 Veri az ördög a feleségét c. film megtekintése
 Bolyai Napok
 dr. Varga Zsuzsanna és
 dr. Zsigmond Gyula előadásai
 Gressainé Lóránt Lujza és
 Berencsikné Gedeon Hajnalka kiállítása
 Ballagás
 Írásbeli érettségi vizsga
 Madarak és fák napja - megemlékezés
 Közös írásbeli érettségi-felvételi vizsgák
 A 13. évfolyam 2. félévének vége

Június

A 13. évfolyam szakmai vizsgája
 Érettségi dolgozatok megtekintése
 Megelőzési nap az alsóbb éveseknek
 Túra
 Szóbeli érettségi vizsgák
 Tanévzáró ünnepély; Tanévzáró értekezlet
 Beiratkozás

Július

Angol nyelvi tábor
 Német csere: a magyar csoport utazása

Augusztus

ODK út Olaszországba

Lezárult egy kísérleti szakasz, 1999 júniusában leérettségizett a hatosztályos képzésben elsőként indult osztály. Elérkezett tehát az első igazi összegzés, a tapasztalatok számbavételének, továbblépési lehetőségek megfogalmazásának ideje.

Mérleget vontunk többször is, tanterveinket folyamatosan korrigáltuk - részben a sűrűn változó oktatási törvény hatására, részben a tanulók visszajelzései, a kollégák tapasztalatai alapján. És mindannyiszor arra a következtetésre jutottunk, hogy jól döntött a nevelőtestület 1992-ben, amikor a hatosztályos képzés bevezetéséről szavazott. Bizonyította ezt az 1998/99. tanévben érettségiző osztály eredménye (csak néhány jellemző adat: 31 tanuló tett érettségi vizsgát, közülük: 6 kitűnő, 6 jeles rendű bizonyítványt szerzett; 29 diákot első próbálkozásra felvettek a megjelölt egyetemre, főiskolára; 25 db középfokú "C" típusú állami nyelvvizsga született a 12. év végére - 9 tanuló 2 nyelvből is rendelkezik közép "C" nyelvvizsgával; 14 fő jutott a különböző tárgyakból az OKTV és más versenyek országos döntőjébe, illetve a második fordulóba).

A képzés bevezetéséről, félidős tapasztalatairól már esett szó az Évkönyvek lapjain is. (A hatosztályos gimnáziumi képzés bevezetése iskolánkban - Dr. Szabó Istvánné - Évkönyv 1991-93.; Félidőben - A hatosztályos gimnáziumi képzés tapasztalatai - Földi Sánodrné, Antal Gábor - Évkönyv 1993-96.)

Most a mérlegkészítés előtt tekintünk a múltba, nézzük a képzést "történetisében"!

Az 1990/91. tanévben kezdett el nevelőtestületünk a szerkezetváltás gondolatával foglalkozni.

Az 1991/92. tanév az információszerzés éve volt,

megismerkedtünk néhány intézmény programjával (Földes Ferenc Gimnázium - Miskolc, Deák Ferenc Gimnázium - Szeged, Bajza József Gimnázium - Hatvan, Németh László Gimnázium - Budapest).

Az 1992/93. tanév az elméleti (szakmai, pedagógiai) felkészülés ideje volt. A Földes Ferenc Gimnázium programját vettük át teljes egészében, változtatás nélkül.

1993 szeptemberében elindult az első osztály a hatosztályos képzés struktúrájában. A kezdeti nehézségek és tapasztalatok (más beiskolázási lehetőségek, mint Miskolcon; a tankönyvek hiánya; a tantervek hiányosságai, fogyatékoságai) arra inspiráltak, hogy fokozatosan szakadjunk el a miskolciak programjától, alakítsuk, formáljuk a helyi sajátosságokhoz igazodóvá a képzést. A Földesben tanító kollégákkal konzultálva kiderült, hogy sok esetben azonos pontokon látjuk szükségét a változtatásnak (az integrált tárgyak megszüntetése, a versenyztetés lehetőségének megadása a kezdeti szakaszban is, az óraszámok újragondolása).

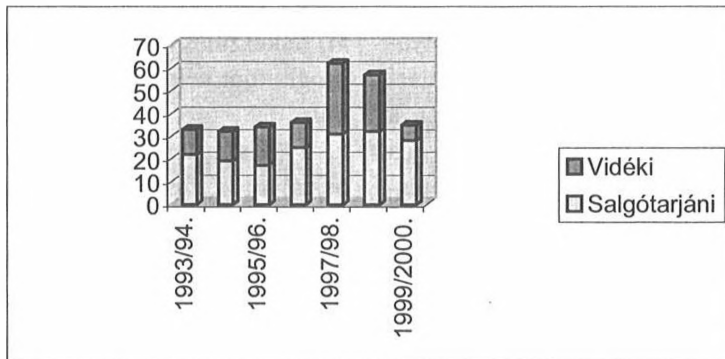
A képzés indításakor egy osztályra kaptunk engedélyt a fenntartótól, a jelentkezők nagy száma, a többszörös túljelentkezés alapján az 1996/97. tanévben lehetőséget kértünk és kaptunk párhuzamos osztály indítására.

Az 1997/98. tanévet már két osztály kezdte hetediként az új képzési rendszerben. Nagy volt azonban az ellenállás - érthető módon - az általános iskolák részéről, így nem volt továbbá módunk rendkívüli felvételi eljárás keretében beiskolázni a hatodikosokat, a normál felvételi eljárásban a kibocsátó iskola erőteljes kontrollja, olykor negatív ráhatása következtében fokozatosan csökkent a jelentkezők száma. A negatív csúcsot az 1998/99. tanév beiskolázási számai jelentik.

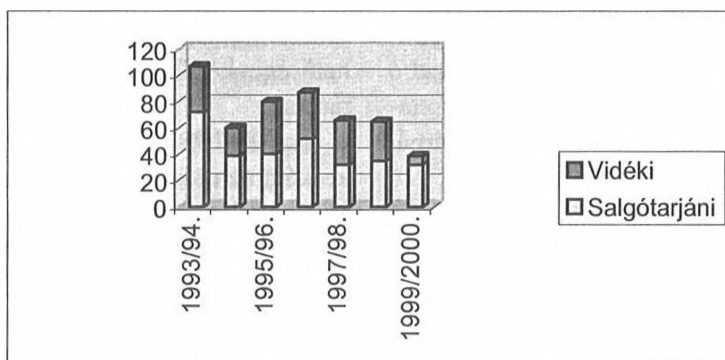
A hatosztályos jelentkezők adatai

	1993/94.	1994/95.	1995/96.	1996/97.	1997/98.	1998/99.	1999/2000
Jelentkezett	107	60	80	87	66	65	39
Salgótarjáni	72	39	40	52	32	35	32
Vidéki	35	21	40	35	34	30	7
Felvett	33	32	34	36	62	57	35
Salgótarjáni	22	19	17	25	31	33	28
Vidéki	11	13	17	11	31	25	7
Iskola	23	18	21	22	23	18	11
Salgótarjáni	8	7	6	8	8	9	7
Vidéki	15	11	15	14	15	9	4

	1993/94.	1994/95.	1995/96.	1996/97.	1997/98.	1998/99.	1999/2000.
Felvett	33	32	34	36	62	57	35
Salgótarjáni	22	19	17	25	31	32	28
Vidéki	11	13	17	11	31	25	7

	1993/94.	1994/95.	1995/96.	1996/97.	1997/98.	1998/99.	1999/2000.
Jelentkezett	107	60	80	87	66	65	39
Salgótarjáni	72	39	40	52	32	35	32
Vidéki	35	21	40	35	34	30	7

Az **1998/99.** tanév új lépést jelentett, ekkor került bevezetésre 7. osztályban is a NAT, ez jelentette az órák "újrafelosztását", az óraszámok változását, új tantervek bevezetését. Ennek voltak előnyei és hátrányai is: ekkor tudtunk igazán elszakadni a miskolci tantervektől, ekkor váltunk valóban önállókká, de: komoly gondot jelentett az óraszámok jelentős csökkenése (Közoktatási törvény 52. § (3) (7) bekezdés), a NAT helyi tanterveinek a hatosztályos képzés vívmányait eltaposó tananyagelosztása. A hátrányokat próbáltuk kiküszöbölni, ennek az volt a következménye, hogy bizonyos esetekben nem követtük a NAT tantervi utasításait, hanem a bevált és többször átgondolt, átdolgozott helyi tantervek alapján dolgoztunk tovább. Ismét jól döntöttünk, mert a NAT ebben a formájában igen rövid életűnek bizonyult.

Az **1999/2000.** tanévben már az új tapasztalatok birtokában kezdhettük meg munkánkat. A jövőt ilyen szempontból újra egy "központi rém": a kerettanterv bevezetésének híre árnyékolja be.

Milyen tapasztalatra tettünk szert a hat év alatt?

Elsőként talán azt kell kiemelnünk, hogy bármilyen előnyös, módszertanilag átgondolt, szakmailag kifogástalan egy oktatási program, érdemei és hiányosságai csak a tanítási folyamatban, a tanórákon derülnek ki. Egyrészt a programban résztvevő tanárok észrevételei, benyomásai, másrészt a tanulók visszajelzései alapján. Ezeket a tapasztalatokat összegyűjtve alakítottuk a képzési programot. Így módosult az első két év után a magyar nyelv és irodalom, a történelem és a komplex tárgyak tematikája.

A komplex tárgyak (biológia-földrajz; fizika-kémia) valódi egysége, komplexitása csak a 7. évfolyamon valósult meg. A továbbiakban nagymértékű erőltetésnek bizonyult. Így önálló tantárgyakká váltak a 8. évfolyamtól. A másik probléma a természettudományos tantárgyak tekintetében, hogy az első két éves gyakorlatias, kísérletezésen alapuló oktatás után igen "keménynek" bizonyult a kilencedikes tananyag.

Így ezen is módosítanunk kellett: a gyakorlatiasság mellett több elméletet építettünk be az első két év programjába. Jelenleg az első években nincs zökkenő a tananyag nehézségi fokában. Gondot jelentett a kimenet évében a tanulók terheltsége, heti tanórák száma jóval magasabb volt, mint a négyosztályos képzésben résztvevőké. Ezen az órák és a tananyag átcsoportosításával próbáltunk segíteni, a jelenlegi 11. évfolyamosok már ebben az ütemben tanulnak.

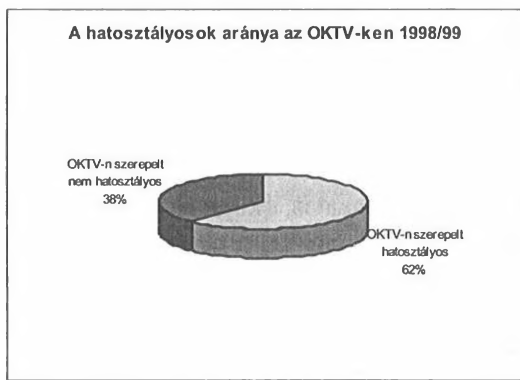
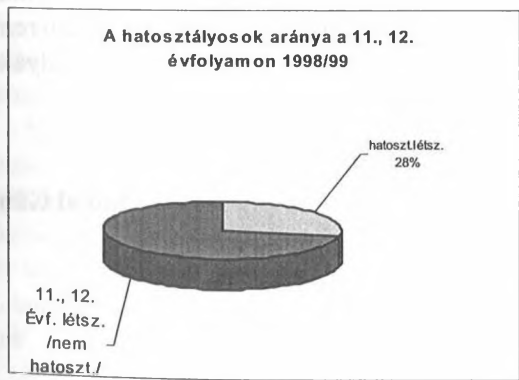
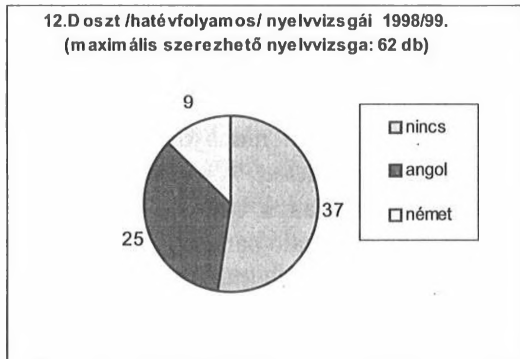
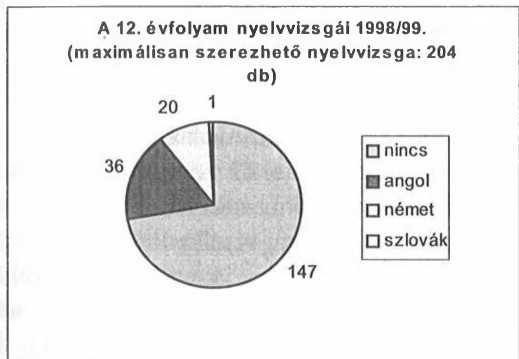
Általános, nem tananyaghoz kötődő tapasztalataink:

- Pedagógiai legnagyobbat előnye a képzésnek, hogy egy olyan időszakban találkozunk a gyerekekkel, amikor még nagymértékben elfogadják a felnőtt világ megjegyzéseit, kritikáit, így megmarad közvetlenségük, bátran fordulnak problémáikkal a későbbiekben is tanáraikhoz, nyitottak, őszinték maradnak.

- A mindennapi társas viselkedési formákat intelligens módon valósítják meg, jobb a kommunikációs képességük, szebben, választékosabban beszélnek. Ebben nagy szerepe van a drámapedagógia tanításának.

- A nyelvoktatás eredményesebb, nem kevés a két nyelvvizsgával rendelkező tanuló.

- Kiemelkednek eredményeikkel a középiskolai korosztály számára rendezett versenyeken mind a természettudományok, mind a társadalomtudományok területén.

A tapasztalatok; a tanítványok, a kollégák véleménye; a tanulók eredményes szereplése a versenyeken, a felvételin azt erősítette meg bennünk, hogy a szükséges korrekciók elvégzése mellett továbbra is folytassuk a képzést.

A kísérleti szakasz lezárult, és igazolódott, hogy *van létjogosultsága a hatosztályos képzésnek.*

Székyné Sztrémi Melinda
igazgató

Gyarmati Attila
tagozatvezető

Osztályfőnöki szubjektív

Mint a címből is kiderül, nem akarok összegző, tudományoskodó, a hatosztályos oktatás mellett érveket felsorakoztató, mérleget megvonó összefoglalót írni. Azt szeretném, ha írásom egy osztályfőnök szemszögéből íródott - ezért természetesen elfogult - visszatekintés lenne arra a hat évre, mely iskolánk új oktatási formájának kezdését, útkeresését, módszertani megújulását jellemezte. Aztán az olvasó döntse el maga, hogy megérte-e a hat év erőfeszítése.

A kérdés számomra nem kérdés. Megérte. Soha nem bántam meg, hogy a kilencvenes évek elején a szerkezetváltást támogató kollégák egyike lettem, és ma is büszke vagyok, hogy az első osztályfőnöke lehettem a "hatosnak". Pedig kemény csatározás előzte meg a végző döntést. Képesek vagyunk-e - főleg pedagógiailag - kezelni ezt a tőlünk még kicsit idegen korosztályt? Tudjuk-e a gyakorlatban érvényesíteni azt a sok előnyt, melyet ezzel az oktatási formával kapcsolatban - elméletben - felsorakoztattunk? Vállaljuk-e azt a kihívást, hogy minden pedagógiai kísérletnek a tárgya mindig a gyermek, aki egyáltalán nem akar kísérleti nyúl lenni? Akinek az életének azt az egyetlen, esetleg életét döntően meghatározó, megismételhetetlen hat évét szánjuk erre a kísérletre, s emiatt nincs jogunk kudarcot vallani.

A döntés megszületett. A gyerekek jöttek, és kiderült, hogy nagyon hamar beilleszkedtek, hogy a korosztállyal, s a velük való bánásmóddal kapcsolatos aggályaink, esetenként félelmeink nagy része alaptalan volt. Nem kellett se többet, se kevesebbet tenni, mint a többiekkel; szeretni őket, segíteni nekik, nagyon odafigyelni rájuk, partnerként kezelni őket, követelni tőlük, de még többet adni nekik.

S cserében nyertünk egy sor új pedagógiai tapasztalatot, gazdagodott módszertani kultúránk, a hosszabb oktatási periódus ellenére javult az idővel való racionális gazdálkodás képessége is bennünk, jobban megértettük a nagyobbakat is, s kaptunk egy, a megszokottnál sokkal nyitottabb, sokkal jobb együttműködésre kész, sokkal több szeretetet igénylő, ugyanakkor sokkal több szeretetet nyújtó korosztályt, és sok-sok sikerélményt. Erre engedtesék meg a sok közül egyetlen, önkényesen kiragadott példa: az oktatási formával együtt debütáló tanév eleji táboroztatáson a lányok beosztották maguk között, hogy a gyalogtúrán mikor ki fogja annak a kolléganőnek a kezét, aki velem együtt vállalta a táboroztatás viszontagságait. A táborozás egy hete nagyon összehozta az osztályt és a gyerekek megismerésében, az osztályközösség kialakulásában többet nyújtott, mint a szokásos körülmények között az első félév egész időszaka.

Nem lehet természetesen azt állítani, hogy a hat év minden szempontból problémamentes volt. A harminchárom gyermek harminchárom igen határozott, önálló elképzelésekkel rendelkező, nem is mindig egymásnak megfelelő egyéniség volt. Voltak összeveszések, "harragszom rád-ok", egymással is, velem is, de átlagon felüli neveltségi szintjük, intelligenciájuk átszűrte ezeken a nehezebb periódusokon. Nagyrészt sikerült velük megértetni, hogy az oktatás-nevelés időszakonkénti kellemetlenségei az ő érdeküket szolgálják.

Természetes az is, hogy nem voltak csodagyerekek, bár a beiskolázás során viszonylag széles "merítési lehetőségünk" volt, nem volt mindenki kitűnő, vagy jeles tanuló, mint ahogy a szorgalmuk is erősen különböző volt. A hat év során azonban szinte mindig az iskola három legjobb tanulmányi eredményt elért osztálya között voltunk.

A hat év talán arra is tágabb lehetőséget teremtett, hogy mindegyikük tisztábban lássa saját képességeit, adottságait, lehetőségeit, jobban szembesüljön az iskola, ezen keresztül a társadalom elvárásaival, objektívebb önismerete alakuljon ki, mely a kiemelkedő felvételi eredmények egyik okaként értékelhető kollégáim jó szakmai munkája mellett.

Számomra a legfelejthetlenebb élmény a hat évben az, hogy részese lehettem annak a csodálatos folyamatnak, melynek során a pici 12 éves, még kamaszkorban is alig lévő gyerekekből a szemem előtt váltak természetre is hatalmas, tudásban, viselkedésben és felelősségérzetben is felnőtt korba lépő kész fiatalemberekké, hölgyekké, s azok a célok, amelyeket hat évvel korábban magunk elé tűztünk, nagyrészt teljesültek, s a "kísérleti nyulak" a hat év eredményeként megfelelték a szigorú felvételi követelményeknek is és minden reményük megvan arra, hogy az általuk választott pályákon sikeres, boldog emberek lesznek.

Tolnai Gábor

Ahogyan a szaktanár látja

Magyar nyelv és irodalom

A hagyományos négyosztályos képzésben nehezen birkóznak meg a magyartanárok az irodalom tanítása-
kor az óraszám és a megtanítandó tananyagmennyiség
ellentmondásával. Az egyes évfolyamokra előírt tan-
anyag csak úgy "végezhető el", ha a tanár nem sokat
időzik egyes műveknél, irodalmi fogalmaknál, stílus-
irányzatoknál. Ilyen haladási tempó mellett azonban a
diákok életkori sajátosságaikból következően nem tud-
nak a kellő mértékben elmélyülni, sokszor nem igazán
értik a megtanulandó mű vagy jelenség legfontosabb
összefüggéseit. De még ilyen ütem mellett sem lehetsé-
ges az, hogy a 12. évfolyamon napjaink magyar és vi-
lágirodalmát ugyanolyan igényességgel megismertes-
sük, mint az előző korszakokét. Erre még kellene leg-
alább egy félév. Tanáraink persze - különböző "szak-
mai büvésztrükkökkel" - hivatalosan /a haladási napló-
ból ez jól bizonyítható/ elvégzik a kijelölt tananyagot.

A hatosztályos képzésben a hat évre elosztott tan-
anyag remek lehetőséget teremt arra, hogy ezt az el-
lentmondást fel tudjuk oldani. A magyar tantárgy gon-
dozói ezért üdvözölték lelkesedéssel a hatosztályos le-
hetőséget. A miskolci Földes Ferenc Gimnázium tan-
terve határozta meg a tananyagelosztást.

A tanterv használata közben azonban elég sok di-
lemma merült fel. Az elsőt a rendszer újdonsága jelen-
tette. Tudniillik minden új bevezetése átállási problé-
mákkal jár. Idő kell, még a tanárok át tudják látni az
oktatási folyamatot. Ezért történhetett meg, hogy nem
igazán érzékelték az egyes témákban való elidőzés idő-
tartamát. Sokan úgy gondolták, hogy a hatéves időtar-
tam kényelmesebb haladást is elbír. Így aztán nem szűnt
meg a középiskolai túlterheltség. Az első hatosztályos
csoport 12. évfolyamon ugyanott tartott, mint a négy-
osztályos.

A másik problémát az életkori sajátosságok figye-
lembevételének hiánya okozta. Hamar kiderült, hogy
egy hetedik-es-nyolcadikos tanuló még nem igazán vevő
a korábbi középiskolai tananyagokra. Módosítani kel-
lett tehát az eredeti tantervet, sőt menet közben derült
ki, hogy a legjobb az lesz, ha mi saját tanmenetet készí-
tünk.

A program bemeneténél, azaz hetedik évfolyamon
kezdtük a változtatást, a többi évfolyamok a Földes-tan-
terv, illetve ennek kisebb-nagyobb módosításai szerint
haladtak.

A módosítás lényege az volt, hogy hetedik évfolya-
mon még ne kezdődjön az irodalomtörténeti szemléletű
haladás, hanem egy témakörök, emberi magatartásfor-
mák, közösségi érzelmek köré csoportosított irodalom-
elméleti (műfajok, verstan) szemléletű tananyag-csoport-

tosítás történjen. A mostani hetedik és nyolcadik évfoly-
amon már e szerint haladunk, s úgy tűnik, kezdünk
rátalálni arra a formára, amely hosszú távon is megma-
radhat.

A hetedik és nyolcadik évfolyamon tankönyvprob-
lémáink is akadtak. Több tankönyvvel is kísérleteztünk.
Egy tankönyvet csak használat közben lehet igazán
megismerni. Van olyan, hogy az áttanulmányozása után
jónak tűnik, de a gyakorlat megkérdőjelezi. És minden
kipróbálás minimum egy év.

Megnyugtató, hogy a hetedik évfolyamnak találtunk
olyan tankönyvet, amely a fent említett szemléletben
tárgyalja a tananyagot.

A magyar nyelv oktatásában a hagyományos évfoly-
amokon két egymással összefüggő probléma merült
föl. Egyrészt kevés volt az idő a gyakorlásra, másrészt
hiányzott a gyakorlást lehetővé tevő, sok időt és fáradt-
ságot megtakarító munkafüzet. Az idén - úgy tűnik -
mindkét probléma megoldódni látszik. A hatosztályos
képzés lehetővé teszi a többszintű gyakorlást, és meg-
találtuk azt a tankönyvcsaládot, amely megteremti en-
nek egységes eszközrendszerét is.

A bemenetnél felvetődött sok dilemma és probléma
ellenére a kimenet tapasztalatai pozitívak. A tavalyi tan-
évben (1998/99.) végzett az első hatos osztályunk. Az
érettségi tapasztalatai azt mutatják, hogy "valamiben"
többet nyújtanak ezek a tanulók, mint a hagyományos
osztályok érettségizői.

Ez a "valami" a kommunikációs képességek érez-
hetően fejlettebb volta. És ha ez így van, akkor a ma-
gyartanítás egyik nagyon fontos célkitűzésében a hat-
osztályos képzés előre lépett, bizonyította létjogosult-
ságát. A következő évek feladata, hogy az ismeretek
mennyiségében is változást tudjunk produkálni.

Sóvári László
magyartanár

Történelem

Iskolánkban a múlt tanévben végzett az első olyan
osztály, amely más tárgyak mellett a történelmet is hat-
osztályos rendszerben tanulta. A tanulók különféle is-
kolákból, illetve előképzettséggel jöttek, és úgy kellett
folytatniuk tanulmányaikat, hogy a hagyományos tör-
ténelem mellett bizonyos segéd tudományi ismeretek is
bekerültek a tananyagba.

Munkaközösségünk a miskolci Földes Gimnázium
tanterve alapján kezdte el az új rendszerű oktatást. Igen
hamar kiderült, hogy sok nehézséggel kell menet köz-
ben megbirkózunk. Az említett tantervet át kellett dol-
gozni, ki kellett egészíteni és pontosítani. Nem állt ren-
delkezésre kipróbált és bevált, kimondottan e korosz-

tály számára készült tankönyv és természetesen az is rögtön szembetűnővé vált, hogy más - a hagyományos középiskolaitól eltérő - módszerekre van szükség.

Minden nehézség ellenére úgy éreztük, hogy eredeti elképzeléseink alapján, majd az előnyök és pozitív tapasztalatok válnak dominánssá. Mit gondoltunk kedvezőbbnek, a hagyományos formánál jobbnak? Úgy véltük - előzetesen -, hogy a 6 év elnyújtottabb, egységesebb szemléletű (6 évig egy tanár, egyfajta szemlélet, egységesebb tanterv) anyagfeldolgozása megalapozottabb tudást adhat a tanulók számára. A "több idő" lehetőséget teremthet az anyagfeldolgozás során kiegészítésre (forráselemzés, tanulói beszámolók, egyes anyagrészek többoldalú megvitatása), és így sokoldalúbb ismeretek megszerzésére. A 6 éves "ciklus" segíthet abban is, hogy a tanulók egyfajta túlterheltségét csökkenthessük.

A gyakorlat során persze az előzetes elképzeléshez képest sok minden másképpen alakult, sokféle ellenvéleménnyel, olyan nehézséggel kellett megküzdenünk, ami nem volt előre látható, így közben is módosításokra került sor (pl. a hatosztályos rendszerben tanuló korosztály számára végül is elkészült tankönyv túl "nehéznek", részletes eseménytörténeti jellegével szinte feldolgozhatatlannak bizonyult. Át kellett térni a hagyományos - bár közben bővült a tankönyvkínálat - tankönyvekre).

A kezdeti és a közben jelentkező nehézségeken - úgy érezzük - sikerült úrrá lenni és a tanulók eredményei azt igazolták, hogy ennek a képzési formának van létjogosultsága. Az osztály igen szép eredménnyel tett érettségi vizsgát, néhány igen "érett", alapos tudást, átlátó készséget mutató történelem feleletet hallhattunk. A történelemből felvételiző tanulók szintén eredményesen szerepeltek, sikereik megerősítettek bennünket abban, hogy a hatosztályos képzési forma - benne a történelemtanítás - jó alternatívát kínál, teremt a jó képességű, szorgalmas tanulók számára a hagyományos forma mellett.

Árpád Sándor
történelemtanár

Angol nyelv

A hatosztályos képzés nagy előnye az angol nyelv oktatásában, hogy a tanulók akkor tudnak a nyelvtanulásra koncentrálni, amikor még nem az érettségire és a felvételre való készülés köti le az energiáikat.

Egy olyan életkorban kezdik el tanulmányaikat, amikor még fogékonyabbak az idegen nyelv befogadására. Nyitottságukra jellemző az is, hogy az órákon rendkívül aktívak, szívesen szerepelnek, szeretik a szerep-

játékokat. Szintfelmérés és csoportbeosztás után a tudásuknak legmegfelelőbb csoportban foglalkoznak a diákok.

A hat év alatt annyi az össz. óraszámuk, amely megfelel a haladó négyosztályos tanulók óraszámának. Ez lehetővé teszi annak az esélyét, hogy középfokú nyelvvizsga bizonyítványt szerezzenek. Az egyedüli gondot az jelenti, hogy nemcsak a nyelvtudás, hanem az egyéni gondolkodás fejlettségi szintje is befolyásolhatja azt, hogy a felnőttek számára létrehozott nyelvvizsga követelményeinek meg tud-e felelni a tanuló, vagy hogy mikor válik arra alkalmassá.

Három-négy év tanulás után a nyelvvizsga bizonyítvány birtokában a tanulók abbahagyhatják a tanórák látogatását, ez azonban csak akkor előnyös, ha nem angolból felvételiznek. Ha később döntenek el, hogy a felvételt ebből a tárgyból írják, akkor gondot okozhat a néhány kihagyott év.

A későn érőknek viszont maradt idejük a kibontakozásra, így a gyengébben induló, az idegen nyelv tanulása iránt kevésbé fogékony tanulók is el tudtak jutni a jeles érettségiig vagy a nyelvvizsgáig.

Zsiveráné Fekete Borbála
angoltanár

Második idegen nyelv

A hatosztályos képzés egyik legnagyobb erénye az idegen nyelvek tanulásában mutatkozik meg: a 6 év során két idegen nyelvet tanulnak a diákok olyan óraszámokban, amely elegendő a biztos középfokú nyelvtudás eléréséhez. Igaz, második idegen nyelvből (német, francia) az összóraszám kevesebb, mint az első idegen nyelvből (angol); az első három évben heti 3, a második 3 évben heti 4 órában tanulják, ez a hat év alatt kb. 700 órát jelent.

Felismerve a társadalom elvárásait (és a törvény előírásait) diákjaink igyekeznek is a második idegen nyelvből is megszerezni a középfokú "C" típusú nyelvvizsgát. A lehetőség adott, de természetesen az iskolai munkához jelentős otthoni tanulás is szükséges, és ez már a diákokon múlik. Hiszen a középfokú nyelvvizsga-szint eléréséhez nagy szorgalom és kitartás kell, és tudomásul kell venni azt is, hogy az idegen nyelv is "csak tantárgy", azaz nem mindenki tanulja könnyen. Úgy gondolom azonban, hogy aki komolyan veszi, kellő időt és munkát fektet a nyelvtanulásba, az sikereket ér el.

Ezt bizonyítják most végzett hatosztályos diákjaink, akik az idegen nyelv tanulása terén is jobb eredményeket értek el, mint négyosztályos társaik. Hiszen sokan amellelt, hogy sikeres felvételt nyertek igen komoly

egyetemekre és főiskolákra, s a szép érettségi bizonyítvány mellett két nyelvvizsga bizonyítványt is megszerettek a 6 év alatt: a "szakma", azaz a felvételi tantárgyak maximális tudása mellett a nyelvek által olyan "eszközök" birtokában vannak, amelyek hozzásegítik őket további boldogulásukhoz, mert igaz a mondás: ahány nyelvet tudsz, annyi ember vagy.

Az idegen nyelv birtokában kitárul a világ, nagyobb esélyt kap az ember az önmegvalósításra.

Bulyovszkyné Borók Edit
német tanár

Matematika

A hatosztályos gimnáziumi osztályokban való matematika tanítását, illetve tanulását ha egy mondatban kellene jellemezni azt mondanám, hogy hiányzik belőle a megfeszített, gyors tempó, amely a négyosztályosoknál megtalálható. Az eredményesség ennek ellenére (vagy pont emiatt) jobb.

Ami manapság rendkívüli módon értékelendő: van idő a tananyag alapos megtanítására, feladatok begyakorlására és az anyagrészek elmélyítésére. Ennek magyarázata több tényezőre vezethető vissza, amelyből két lényeges elemet emelnék ki.

Egyrészt nem kell 8. osztály második félévében felkészíteni őket (fél éven át) rendszerező összefoglalással, hasznos ismétléssel, hogy középiskolába felvételt nyerjenek, s ott megállják helyüket, hiszen már középiskolások.

Másrészt a 7., 8. osztályban előforduló igen sok fogalmat, tételt, stb. nem kell a későbbiek során pontosítani, hisz eleve a gimnáziumi szintnek megfelelően alakítjuk ki azokat, s a diákoknak ez a szint nem okoz nehézséget.

A 7. és 8. osztályosok heti 4-4 órában, a további években heti 3 órában tanulják a matematikát, amennyiben továbbtanulásukhoz elég e tárgyból az érettségi. Ha pályaválasztásukhoz több tudásra van szükség 11. és 12. évben emelt órában, fakultáción tanulhatják a tárgyat, négyosztályos társaikhoz hasonlóan.

Első hatosztályos végzős diákjaink közül 31 diákból 17-en (többség!) választották 11.-ben az emelt óraszámú fakultációt, mivel egyik felvételi tárgyuk a matematika volt. A felvételizők igen szép eredményt értek el, hisz 100%-os a felvételi arányuk, s biztosak lehetünk benne, hogy az egyetemeken és főiskolákon is megállják helyüket. Akik "csak" érettségiztek, azok is igen jól szerepeltek.

Az érettségire és felvételire való felkészülés során lehetett igazán lemérni az előző évek munkáját tanár s

diák részéről egyaránt. Érezhető volt, mennyivel alapsabb és elmélyültebb a tudásuk. Gyorsan és hatékonyan lehetett haladni ismétléskor. Külön érettségire felkészítő órákra nem volt szükség, hiszen több hónapon át tudtuk megszerezni, feleleveníteni az ismereteket. Ezek alapján bátran kijelenthetjük, hogy összességében eredményes a hatosztályos képzés matematikából.

Molnár Györgyné
szaktanár

Kémia-biológia

Úgy gondolom, akár egy iskoláról, akár egy képzési formáról alkotunk véleményt, mindenképpen a kimenet vizsgálatára is hangsúlyt kell fektetnünk. A hatosztályos képzési rendszer fő előnye a természettudományi tantárgyak esetében a tananyag ütemezése:

I - II. év: Alapozás, alapvető elméleti ismeretekkel, a hangsúly ezen tantrágyak kísérletező, megfigyelő jellegének hangsúlyozása, ami a természet megismerésének alapvető módja.

III., IV., V. év: A tényleges gimnáziumi tananyag tárgyalása, felhasználva az előző két év gyakorlati ismereteit.

VI. év: Olyan témakörök tárgyalása, amelyek felhasználják az előző évek tárgyi ismereteit (ökológia, környezetvédelem, egészségvédelem, etnológia, általános és környezeti kémia)

Mi az, ami ebben az ütemezésben előny a négyosztályos képzéshez képest?

Az, hogy a legnehezebb, leghangsúlyosabb témakörök nem negyedikben kerülnek tárgyalásra (idegrendszer, hormonrendszer, genetika, populációs genetika), hanem korábban, így mire felvételiznie kell ezeknek a gyerekeknek, nem viszonylag friss ismereteket kell alkalmazniuk, hanem már a leülepedett, aktív tudást. Ezt nemcsak a felvételi eredmények támasztják alá (ebben az osztályban a felvételi dolgozatok átlaga: 4,75), hanem az OKTV eredmények is. Ebben a tanévben biológiából 8 tanuló jutott a második fordulóra:

6 fő IV. éves - ebből 3 hatosztályos képzésben tanuló;

2 fő III. éves - ebből 2 hatosztályos képzésben tanuló.

Kémiából hatan jutottak második fordulóra, ebből 5 hatosztályos képzésben tanult, 1 a négyévesben. A harmadikosok közül csak a hatosztályosok közül jutottak második fordulóra.

Nem a minisztérium által hirdetett versenyeken is kiemelkedő teljesítményt nyújtottak a hatosztályos képzésben tanuló diákjaink.

Több ezer versenyző közül az ünnepélyes díjkiosztóra három tanulót hívott meg a TALENTUM Oktatási Iroda (egy 11.d-t, és két 12.d-t).

Természetesen, mint minden új képzési formában, itt is vannak problémák - főleg azoknak a tanulóknak, akik nem a természettudományokkal tanulnak tovább. Az első két év csökkentett természettudományi óraszám miatt a 12. évfolyamon is szerepel az összes reál tárgy és ez heti óraszámában elég nagy leterheltséget jelentett a tanulóknak. Segítséget abban tudunk adni, hogy lehetőséget adtunk szaktárgyi vizsgákra, illetve csökkentett az óraszám akkor is, ha sikerültek a nyelvvizsgái.

A tanulmányi és tananyag-ütemezési előnyökön túl, mint oktatási-nevelési intézmény, meg kell említenünk a nevelési vonatkozású előnyöket is: a tanulók egy "szerecsesebb" életkorban kerülnek hozzánk, a serdülés kezdetén vagy előtt, amikor a felnőtt társadalmat nemcsak kritikával kezelik, hanem elfogadják a véleményét és így is folytathatjuk a munkánkat, nincs törés. A gyerekek megmaradnak közvetlennek, barátságosnak a gimnázium végéig. Gondjaikkal, problémáikkal bátran fordulnak tanáraihoz, jeleznek rögtön, mihelyt gond van a "tanulási-tanítási" folyamatban.

Gyarmati Attila

*biológia-kémia
munkaközösség-vezető*

Drámapedagógia

Drámajáték, dramatikusan játék, kreatív játék. Mind-egyik meghatározásból kiolvashatók bizonyos igazságok, a közös viszont bennük: a játék, amely Huizinga szerint:

"rendet teremt, sőt maga a Rend. A tökéletlen világba és zavaros életbe időleges, elhatárolt tökéletességet visz be... Azok a szavak, amelyekkel a játék elemeit megjelöljük, nagyrészt az esztétikum területéhez tartoznak. Olyan szavak ezek, amelyekkel a szépség hatását szoktuk kifejezni: feszültség, egyensúly, ellentét, változatosság, kötöttség, lazítás, feloldódás. A játék köt és old. Leköt. Lenyűgöz, elvarázsol. És tele van a két legnemesebb tulajdonsággal, amelyet az ember a dolgozon észlelni és kifejezni képes: tele van ritmussal és harmóniával."

Maga a dráma szó gyökerében őrzi az ógörög tenni, cselekedni igét. A drámajáték cselekvést, aktív részvételt követel minden játékosától. Iskolánkban hat éve hasz-

náljuk e módszert tanulóink körében a hatosztályos képzés keretén belül. A gyerekek lehetőséget kaptak arra, hogy kísérleti helyzetben próbáljanak ki olyan szituációkat, amelyeket a mindennapi élet szociális szerepei is kínálnak, de itt kiélezett helyzet helyett majdnem kockázat nélkül készülnek a későbbi feladatokra.

Most, ebben az évben végzett az első évfolyam, amely a hatosztályos képzésben részt vett. Ezek a gyerekek nyitottabbak voltak, lehetőleg minél többet akartak tudni a körülöttük lévő világról. Az érettségin néhány vonatkozásban "érettebbnek" bizonyultak: beszéd-készségük, kifejezőkészségük összességében fejlettebb szintet mutatott a többiekénél. A szokatlan, feszültségteremtő szituációkban magabiztosabban, öntudatosabban reagáltak, mint ahogy pályaválasztásuk is céltudatosabbnak tűnt.

Nem gondolom, hogy mindez a pozitívum a drámajáték hozadéka, de az egyebek mellett - a gimnáziumba kerülés 12 évesen, pedagógiai tekintetben nyitottabb életkorban történik - valószínűleg hozzájárult a diákok kedvező személyiségfejlődéséhez. Debreceni Tibor így vall a drámajáték hasznáról egyik cikkében:

"A drámapedagógia olyan személyiségközpontú pedagógiai módszer, amelynek célja, hogy a résztvevők csoportos tevékenység közepette fedezzék fel az őket körülvevő tárgyi világot, s abban elhelyezzék magukat. Segítségével önmagukat jól ismerő, a világra nyitott, harmonikus és alkotó személyiségek váljanak belőlük."

Úgy vélem, a drámapedagógia nem csodaszer, nem adhat mindenre választ. De az elmúlt évek tapasztalatai alapján tudom, hogy mennyi pluszt adhat a világ dolgában épp eligazodni készülő, s néha botorkáló, önmagát sem ismerő kamasznak. Adhat a diáknak kapcsolat-felvételi és kapcsolattartási készséget, fejlesztheti az empátiáját, a gyermek ön- és emberismeretének gazdagodását, összpontosított munkára való szoktatást, az önálló gondolkodás és problémamegoldás képességének fejlődését, beszédének tisztaságát, kifejezőkészségének gazdagodását.

Ebben a munkában a tanár-diák viszony is új alapokra helyeződik, hiszen együtt vágnak neki egy ismeretlen világnak, amelyben szabadjára engedhetik fantáziájukat és kreativitásukat.

Tárguló, naponta új kihívásokkal bombázó világunkban ezek támaszt, utat, lehetőséget jelenthetnek a fel-növekvő nemzedékek számára.

Kancsulik Attiláné
a drámapedagógia tanára

Diákszemmel – Érdeemes volt...

A salgótarjáni Bolyai János Gimnázium bejelentette, hogy 1993 szeptemberében hatosztályos gimnáziumi képzést indít. Jómagam a helyi sajtóból értesültem erről a dologról, és úgy gondoltam, hogy megkockáztatom a felvételit. Az érdeklődés nagyon nagy volt, a felvételi vizsgára sokan jelentkeztek - közülük harmincháromnak adatott meg a lehetőség, hogy részt vegyünk - ebben az akkor még meglehetősen forradalminak számító - új oktatási formában.

A hagyományos és a hatosztályos képzést érdemes két szempontból is összehasonlítani: egyrészt a tanulmányok, másrészt a beilleszkedés a tanár-diák viszony, illetve az osztálytársak közötti kapcsolat szempontjából.

Foglalkozunk először a tanulmányi oldalával a dolognak, hiszen mégiscsak ez a fontosabb. Kezdjük a pozitívumokkal: először is ki kell emelni a nyelvoktatás magas színvonalát. A heti 4-5 nyelvóra meghozta az eredményét sokunknak van legalább egy középfokú C típusú nyelvvizsgálója, sőt a kettő sem ritka - ez sokkal magasabb a normál osztályokban elért vizsgák számánál. Az, hogy sok nyelvóránk lehetett, az annak köszönhető, hogy első és második évben komplex tárgyakat tanultunk (környezettanulmányt, ill. természetrajzot) és az lecsökkentette némileg az órák számát. Ennek ellenére a reál tárgyakat részletesebben tanultuk, mint a normál osztályok - a felvételi előtt ez fölöslegesnek tűnt (hiszen nem kellett a felvételire), most azonban egyetemista fejjel visszagondolva azt hiszem, hogy nagyon is sok értelme volt, hiszen olyan plusz ismereteket biztosított, mely megkönnyíti az egyetemi tanulmányokat az első évfolyamon. A matematika többlettudás pedig már a matematika fakultációkon (főleg a B-fakton) is jelentősen megkönnyítette a tanulást. Érdekes tárgy volt a csak hatosztályosban tanított drámapedagógia című tantárgy is, mely főleg személyiségfejlesztéssel, ill. a szerepjáték, a dráma bemutatásával foglalkozott. Fontos pozitívumok még a magas félévi és év végi osztályátlagok és az évfolyam többi osztályához képest relatíve magas felvételi arány.

Nem szabad azonban megfeledkeznünk a dolog árnyékosabb oldaláról sem. Osztályunk alapvetően kísérleti jellegű is volt és a tapasztalatlanságnak megvoltak a hátulütői, sőt magának a rendszernek is voltak (szerintem) eredendő hibái: a legjelentősebb az igen magas óraszám (átlag napi 7 óra, nem volt ritka a napi 8 óra sem!) - ez főleg harmadik és negyedik évfolyamon, a faktok bejövételével és a felvételire való felkészülés megkezdésével vált nagyon megerőltetővé. Senkinek sem tetszett, hogy 12. osztályban még mindig földrajzot, fizikát és kémiát kellett tanulni, holott a normál osz-

tályosok ezeket a tárgyakat már egyáltalán nem, vagy kisebb óraszámokban tanulták - ez főleg azért volt kellemtelen, mert a legtöbb tárgyból befejeztük az anyagot, és a tanárok már nem tudtak mit tanítani (fizikából például egészen a magfizikáig jutottunk). Az óraszám csökkentésére (legnagyobb sajnálatunkra) nem volt mód, tartanunk kellett magunkat a (szerintem meglehetősen hibás és nem eléggé előrelátó miskolci) tantervhez. A hat év során felmerült még egy elég gyakori probléma: nem volt meg a tantárgyak közötti kellő átfedés (pl.: fizikához sokszor nem volt meg a témakörhöz szükséges matematikai apparátusunk).

Meg kell azonban jegyezni, hogy a fent leírtak egy kezdeti stádiumban lévő oktatási képzés hibái voltak és létük egyáltalán nem meglepő. A tanítási módszerek azóta sokat fejlődtek, a fent említett hibák közül sokat korrigáltak, és ismerve a bolyais tanárok és az iskolavezetés mentalitását, szerintem mindent el fognak követni azért, hogy a hatosztályos oktatás a jövőben minél eredményesebb legyen.

Foglalkozunk most a második szemponttal, a diákéletről! A beilleszkedés meglehetősen könnyedén ment. A nagyobb diákok hamar elfogadtak minket, megszokták a körülöttük rohangáló, hangoskodó 12-13 éves gyerekeket. Több osztálytársam és köztük én is alakítottunk ki máig tartó baráti kapcsolatokat akkori felsőévesekkel. A tanárok nehezebben szoktak hozzá ahhoz, hogy gyerekekkel van dolguk, akik meglehetősen rosszcsondok és mindig kimondják a véleményüket - még akkor is, ha azt esetleg magukban kellene tartaniuk.

Sok fegyelmező szó elhangzott, több ellenőrzött látogatott meg osztályfőnöki vagy szaktanári figyelmeztető, intő, osztályfőnökünk, Tolnai Gábor tanár úr feje sokat főhetett miattunk. Mégis úgy gondolom, hogy a hat év alatt pont emiatt a nyitott magatartás miatt sikerült egy sokkal szorosabb, bensőségebb kapcsolatot kialakítani a tanári karral - sokukra nem is elsősorban úgy emlékszem, mint tanár, hanem mint ember. A hatosztályos képzés ezen eredménye mindenképpen egy hatalmas pluszjelet érdemel.

Hat év hosszú idő egy osztály együttlétének szempontjából. Sokkal jobban megismertük egymást, megismertük egymás jó és rossz tulajdonságait, gondolkodásmódját, érzéseit, mint azt 4 év alatt tehetjük volna. Nem mindenki kedvelt mindenkit, de azért a legtöbben elégedettek voltak ezzel az osztállyal, sok ember között nagyon szoros baráti kapcsolat alakult ki. Annak ellenére, hogy mi hatosztályosok voltunk, szerintem nagyon jól sikerült beilleszkednünk a 2 évvel később érkező normál képzésű osztályok közé is.

Összefoglalva: nagyon nehéz egységes véleményt mondani a hatosztályos képzésről, hiszen vannak pozitívumai és negatívumai is. Az én személyes véleményem az, hogy ha valaki szeretne gimnáziumban egy kicsivel többet, mást tanulni és érez magában elég kitartást és elhivatottságot, mindenképpen próbálja meg - megéri!

Susán Ákos

Éltünk a lehetőséggel

A hatosztályos képzési forma meghirdetésekor sok hatodikos diák gondolta úgy, hogy érdemes lenne ezt kipróbálni. 33-an meg is kaptuk, ki is harcoltuk magunknak ezt a lehetőséget.

A kezdeti tervek, elképzelések nem mind valósultak meg. Nem sikerült például elérni, hogy (főként irodalomból és történelemből) előbb fejezzük be a tananyagot és utána ismételhessünk az érettségire. Ez persze érthető, hiszen a tanárok mindeddig négy évre terveztek és a hat év ehhez képest nagyon hosszúnak tűnt. Emiatt haladtunk lassabban, mint kellett volna.

Nyelvtanulás szempontjából azonban rengeteget jelentett, hogy 7. és 8. osztályban már középiskolási módszerekkel és hatékonysággal tanultunk angolt és németet. Nem hiszem, ha normál gimnáziumba jártam volna, akkor is két középfokú C típusú nyelvvizsgám lett volna 12.-ben félévkor.

A drámapedagógia szerintem egy "jó játék" volt, de tényleges hatékonyságát kétlem. Aki igazán zárkózott ember, akinek igazán szüksége lett volna arra, hogy nyíltabbá váljon, hogy bátran ki merjen állni mások elé, azon ügysem segített. Aki viszont amúgy is hajlamos volt a szereplésre és nem jött zavarba, ha a többiek figyelték, ő bizonyára talált volna más lehetőséget az "önkifejezésre".

Az, hogy 12-13 évesen kerültünk össze, szintén nagy hatással van a gimnáziumi évek hangulatára. Bár kezdetben sokat veszekedtünk, nagy ellentétek voltak osz-

tályon belül, az utolsó tanévre igazán összekovacsolódtunk.

Annak ellenére, hogy "minden kezdet nehéz" és hogy a miskolci Földes Ferenc Gimnáziumból átvett tanterv nem illeszkedett az itteni viszonyokhoz és elképzelésekhez, én nem bántam meg, hogy 1993-ban így döntöttem, és a Bolyai János Gimnázium első hatosztályos évfolyamának tanulója lettem.

Zumkó Anett

Kísérleti osztály voltunk

A hatosztályos képzés első, "kísérleti" osztálya voltunk, így az elsőbbségből előnyeink és hátrányaink egyaránt származtak. Emellett magának a képzésnek is megvan a jó és rossz oldala.

Az én véleményem az, hogy a tárgyi tudásban többet kaptunk, és egyes tantárgyknál mélyebb feldolgozásra is volt időnk, például biológiából, matematikából. Ugyanakkor más esetben lemaradtunk az anyaggal, a rendelkezésre álló hat év ellenére. Ennek részben az az oka, hogy nem mindent lehet megtanítani egy 12-13 éves gyereknek, hiába a tananyag lebontása 6 évre. Ugyanakkor ha ezeket az éveket csak alapozásra szánjuk, akkor könnyen értelmét vesztheti a képzés fontos része: a hat év mégiscsak négy év intenzív tanulás maradna. Ezért szerintem az első két év programjának összeállítása a kulcs a hatékony képzéshez. A mi esetünkben néhány tantárgyból hosszú alapozással telt el ez az idő, de mivel később ezekre nagyon sokszor visszatértünk, és minden alkalommal szinte újból meg kellett kezdeni, ezért ezek az évek utólag elvesztegetettnek tündek. Más tantárgy esetében a rövid alapozást intenzívebb tanulás követte már az elején, így hozzászoktunk a tempóhoz, és eredményesek voltunk, jutott idő mindenre. Persze sok minden múlt a tanárokon és az osztály hozzáállásán is.

Gyakorlati szempontból előny volt az a lehetőség, hogy gyorsan megszerezhettük a nyelvvizsgát, bár ezután, mivel nem jártunk (intenzíven) órára, teljesen kiestünk a gyakorlatból. Szerintem lehetne próbálkozni a középfok után a felsőfokúval is, ha van rá igény. Jó lenne esetleg több számítástechnika óra is. Jó volt, hogy az utánunk következő évfolyamon második nyelvet lehetett választani (francia, illetve német), és nagyon jól lehetett nálunk dolgozni a kisebb létszámú csoportokban - bár tudom, hogy mindkettőt együtt nem lehet megvalósítani.

A hatékonyság azonban még mindig leginkább a tanár személyén, egyéni módszerein, stílusán múlik (ezt bizonyítja pl. a nyelvvizsgák megszerzése is).

András Ildikó

Véleményezés a Bolyai János Gimnázium hatosztályos képzéséről

Véleményező - Kovács Dávid
az első hatosztályos képzésben részt vevő osztály volt tanulója

A képzés ideje - 1993-1999.

A hatosztályos képzési rendszer igen eredményes. A diákoknak több idejük van az ismeretek elsajátítására, ezáltal alaposabb tanulásra van lehetőség. Ezen kívül fontos a jó nyelvi alapképzés, melyet a nyelvórák magasabb száma és az oktatók felkészültsége biztosít, s ezzel lehetővé válik a nyelvvizsgák elérhetősége mindenki számára. A humán tárgyak és a matematika magas szintű oktatása szintén jó alapot biztosít a műszaki, a közgazdaságtudományi, illetve a jogi egyetemekhez, melyek ma a továbbtanulók között a legkeresettebbek. Az együtt töltött hat év a jó osztályközösségek kialakulását is lehetővé teszi.

Véleményem szerint a hatosztályos képzés hatékonyabbá tételét szorgálná, ha a tananyag megoszlása módosulna. Jelenleg a sok óraszám miatt túl nagy a leterheltség az utolsó két évben, mely nem segíti az érettségire és a felvételire való felkészülést, továbbá a faktok rendszere nem mindig illeszkedik teljes mértékben a hatosztályos képzéshez.

A néhány negatív dolog ellenére ez az új rendszer sikeres lehet, mert a jó képességű tanulók szorgalommal és kitartással jó eredményeket érhetnek el. Ezt bizonyítja, hogy osztályunk - amelynek osztályfőnöke Tolnai Gábor volt - a hat év során mind az osztályátlagban, mind a nyelvvizsgák számában a legjobbak között szerepelt.

Véleményemmel szeretnék hozzájárulni - az elmúlt évek tapasztalatai alapján - a hatosztályos képzés további finomításához és ezzel a Bolyai János Gimnázium további sikereihez.

Kovács Dávid

Lexikon Kft.

Lexikon Papírfeldolgozó Kft.

Salgótarján, Szerpentin u. 3.

Tel./fax: (32) 316-329, Telefon: (32) 317-333

Teljeskörű nyomdai kivitelezést, pontos szállítási határidőt és minőségi szolgáltatásokat kínálunk az alábbiakban felsorolt nyomdaipari termékekre:

- ügyviteli nyomtatványok, számlagarnitúrák,
- szórólapok, levélpapírok,
- egy- és többszínnyomott borítékok,
- bélyegzők,
- öntapadó címkék íves és tekerceses nyomott és nyomatlan kivitelben,
- METO, TIXO típusú árazógépszalagok,
- öntapadó computer címkék,
- vegykezelt papírból készült számítógépes leporellók 1-6 pld-ig,
- igényes színes nyomtatványok, képeslapok, termékismertetőik.

Vállalunk bérlevilágítást, szedést, grafikai munkákat.

Forgalmazunk irodai és fénymásoló papírokat, valamint nyomdák részére általánosan használatos alapanyagokat (ofszet-, műnyomó- vegykezelt papír; levlap karton, stb.).